

Gud består af to energier som udfylder hinanden

Interview med Sophia-forskeren Robert Powell

Af Helle Bjerkan, Fra tidsskriftet *Sophia*, nr.1, 2004, Oversættelse Gunnar Hansen

Robert Powell mener at nogle af vor tids vigtigste opgaver er at søge kundskab om, at få et forhold til, og at ære himmelvæsenet Sophia. Gennem en tusindårig tradition med patriarkalsk dominans er hun blevet skubbet ud af vort verdensbillede. Men hun var med fra tidernes morgen; hun er modergudinden som har inspireret alle religioner og alle spirituelle fællesskaber.

Powell mener, at vi nu står over for den *sophianistiske tidsalder*. Men *sophianismen* skal ikke opfattes som en ny -isme, en teologi eller kosmologi, som det eneste sande. Visheden om himmelgudinden *Sophia* er snarere en inspiration. *Sophia* er en ledestjerne hen i mod den tærskeloverskridelse, som vores kultur står overfor: overskridelsen af den intellekt-baserede tænkning til en spirituel tænkning, eller visdom; overskridelsen af egoismen og individualismen til en forenende virksomhed; foreningen af de arketypisk mandlige egenskaber med de kvindelige; foreningen af vestlig

naturvidenskab med østlig mysticisme og religiøsitet. *Sophianismen* betyder også en vitalisering af kristendommen, en slags udvidelse af kristendommen. Mysterier forbundet med kristendommen kan nu blive alment tilgængelige; mysterier som vil åbne porten til forbindelser med alle religioner og spirituelle strømninger.

Robert Powell er videnskabshistoriker, matematiker, astronom, astrolog, eurytmilærer og eurytmiterapeut. Denne kundskabsrige mand lærte *Sophia* at kende gennem sit arbejde med at oversætte russeren Valentin Tombergs bog "Meditations on the Tarot – A Journey into Christian Hermeticism" fra fransk til engelsk. Arbejdet med denne bog forandrede Powells liv. Powell har selv skrevet flere bøger, blandt andet om astrologi og om *Sophia*. Han blev født i England, men har siden 1978 boet i Schweiz og Tyskland. Powell regnes for en af vor tids mest vidende både om østlig filosofi og vestlig antroposofi. Siden midten af firserne har han rejst verden rundt og holdt seminarer og konferencer om *Sophia*.

Sophia som visdom

Helle Bjerkan (HB) -Hvem er *Sophia*?

"*Sophia* betyder visdom. De fleste ved at ordet filosofi betyder kærlighed til visdom (eller kærlighed til guddommelig visdom), men

Sophia er kun lidt kendt i vesten i dag. I østlig ortodoks religion er hun meget mere fremtrædende. I Istanbul findes det mest betydningsfulde bygningsværk til hendes ære, Hagia Sophia (6. årh. e. Kr.), som blev regnet for et af verdens syv underværker, og i Rusland og Ukraine findes hun afbilledet på mange ikoner, hvor hun æres både af det Gamle Testaments fuldbyrder, Johannes Døberer, og det Nye Testaments stammom, jomfru Maria. Hun er her afbilledet som et majestætisk englevæsen med scepter og krone, siddende på en trone, mens hun udstråler guddommelig visdom," siger Powell.

I Rusland er de vigtigste filosoffer inspirerede af *Sophia*, de såkaldte sophiologer, mens hun nærmest er ikke-eksisterende i vestlig filosofi, på trods af at "filosofi" bærer hende i sit navn. Dog findes *Sophia* blandt andet som en af de væsentligste inspirationskilder til middelaldermystikeren Hildegard von Bingen og Jacob Böhme, ligesom digterne Goethe og Novalis kender hende som det evigt kvindelige. I begyndelsen af vort århundrede fik den vestlige verden en ny stor *Sophia*-åbenbaring gennem Rudolph Steiners antroposofi (= viden om mennesket).

- Er der en særlig interesse for *Sophia* nu?

"Ja, siden 1995 har der været en

verdensomspændende opvågning til *Sophia*. Gud består af to ligeværdige helhedsskabende energier. Specielt kvinder i den vestlige verden henvender sig nu i stadig højere grad til det kvindeligt guddommelige. I forskningsmiljøer er der stigende opmærksomhed på urgamle, matriarkalske samfund, og der er gjort arkæologiske fund, der tyder på, at der i forhistorisk tid eksisterede meget rige kulturer, som dyrkede kvindelige guddomme over tidsperioder på flere tusind år."

To strømninger i menneskets historie

I mange oprindelige religioner tales om "Himmelfaderen og Jordmoderen" eller om "Den kosmiske Far og Moder Jord". Sådan var det også i den oprindelige jødedom og i kristendommen. (Tre bøger i den hebraiske bibel bliver betegnet som "Visdommens Bøger". Det hebraiske ord "chokmah" blev oversat til "Sophia" af grækerne, og for grækerne var Sophia som visdommens gudinde ikke en abstrakt størrelse, men var personificeret som et virkeligt, spirituelt væsen ved navn Sophia).

Trods den kristne verdens næsten totale glemsel og fornægtelse af *Sophia*, er hun også kendt i den kristne kosmologi, i det kristne verdensbillede, siger Robert Powell. Johannes evangeliets berømte første ord er: "I begyndelsen var ordet." Mindre kendt er ordene fra Ordsprogenes Bog i Det gamle Testamente, som beskriver Visdommens ophav: "Jeg var det første, som Herren frembragte." Begge var altså til stede fra begyndelsen: Sophia og Logos, visdommen og ordet. Sophia var skabelsens plan, Logos var ildkraften som kunne virkeliggøre planen. De angiver to strømninger i menneskehedens historie, en kvindelig og en mandlig. Kristus henvendte sig til repræsentanter for disse to strømninger, da han

fra korset sagde til Johannes og Maria: "Se, dette er din mor, dette er din søn." Kristus ville forene de to strømninger. Dette er også den sande esoteriks mål. Ligesom det var den vigtigste stræben for gralskristendommen. At søge efter den hellige gral var at søge efter den guddommelige Sophia.

Sophia er også en central størrelse i Johannes Åbenbaring. I 12. kapitel omtales hun som en kvinde, iklædt solen med månen under sine fødder, og hovedet kronet med en tolvstjernet krone. Hun er gravid og skriger i barnsnød og fødselsveer. Foran hende står en drage klar til at sluge barnet.

- Hvornår og hvorfor blev *Sophia* glemt?

"Sophia forsvandt på et tidligt tidspunkt ud af kristendommen. Hun blev identificeret med Logos, Kristus eller med Helligånden. Den patriarkalske kultur må ses som årsag til dette. I den katolske kirke spiller Jomfru Maria ganske vist en stor rolle, og der er en tæt sammenhæng mellem Sophia og Maria. Den katolske kirkes fejring af Marias fester er da også bestemt af Visdomsbøgerne i den hebraiske bibel, altså fra skrifter som fandtes før Jomfru Maria blev født. Sophia skal altså være blevet inkarneret i Maria, ligesom faderguden inkarnerede sig i Kristus. Men den katolske kirkes Maria er bare ét aspekt af den guddommelige Sophia."

Den kvindelige treenighed

"Den store opgave i vor tid er at klargøre at Sophia er et selvstændigt væsen. Sophia er Kristi brud (Johannes Åbenbaring). Samtidig må Sophias forhold til treenigheden klargøres. I lighed med det mandlige guddommelige har Sophia tre aspekter. Hendes aspekt er Moderen, Datteren og Den hellige Sjæl, svarende til Faderen, Sønnen og Helligånden."

- Kan du uddybe dette?

"Sophias forhold til treenigheden var det centrale spørgsmål, som blev stillet til de russiske sophiologer. Ifølge en af disse, Florenskij, er Moderen ursubstansen til skabelsen. Datteren er skabelsens visdom, den himmelske Sophia. Den hellige Sjæl er skabelsens skønhed og hellighed. Sophia er det første skabte væsen, det første der blev skabt af treenigheden. Derfor har hun et forhold til dem alle. Da hun er den førsteskabte, kan hun gå ud og ind af treenigheden. Hun er Moderen i forhold til Faderen, hun er Datteren i forhold til Sønnen, hun er den Hellige Sjæl i forhold til Helligånden. Helligånden spinder en tråd mellem (den jordiske) Moder og den himmelske Sophia."

"Sophia har altså tre aspekter. Denne kvindelige treenighed svarer til den ældgamle mysterielære. Klarest ser man dette i de eleusinske mysterier i det gamle Grækenland. I centrum står Demeter-indvielsen, og indvielsen af hendes datter, Persefone. Også Athene stod centralt i disse mysterier. De dannede en kvindelig treenighed: Moderen, Datteren og den Hellige Sjæl. Denne gamle visdom blev holdt hemmelig i mysterierne. Disse Sophia-mysterier er først blevet åbenbaret i vor tid. Først med forståelsen af denne kvindelige treenighed bliver forholdet til den mandlige treenighed klar. Den mandlige indvielsesvej går gennem tænkning, videnskab, således som den opfatter og udtrykker ideerne. Den kvindelige indvielsesvej går gennem dybet, gennem hjertet og udfolder sig i kunsten og i det fællesskabsdannende."

Sophiamysteriet

"Vi kan endda gå endnu længere tilbage: Centralt i de ægyptiske mysterier stod Isis- og Osiris indvielserne. De repræsenterede de to strømninger: Osiris = Logos og Isis = Sophia. De er henholdsvis

repræsentanter for det samme væsen. De er bror og søster, mand og kvinde. For at forstå den ægyptiske mytologi på denne måde må vi igen tage udgangspunkt i den russiske sophiologi.”

Før skabelsen eksisterede der ikke en polaritet mand-kvinde, Logos-Sophia; ej heller en polaritet mellem det transcendent og det immanente. Faderen kan ses som det immanente, den det hele er skabt ud fra, det som ligger uden for jorden. Sønnen er kommet fra himmelen og inkarneres på jorden. Men Faderen og Sønnen er samtidigt ét. Helligånden er forbindelsen mellem punktet og periferien, Helligånden spinder en tråd imellem Faderen og Sønnen, frem og tilbage. Noget tilsvarende findes i den kvindelige treenighed. Her er Moderen midtpunktet. Hun står i forhold til himmelhvælvingen, hvor den himmelske Sophia er. Mellem Moder Jord og den himmelske Sophia spinder den Hellige Sjæl en tråd.

I 1200 f. Kr. tog Moses, som var en højtstående indviet i Osiris-mysterierne, de ægyptiske mysterier med sig ud af ørkenen. Moses stod i Logos-strømningen; han forberedte Kristi inkarnation. Ved Moses udgang af Ægypten blev Isis-mysterierne forladt, mens Osiris-mysterierne blev ført videre ved Moses' indstiftelse af den kristne religion. Dette er et vendepunkt: fra nu af bliver Isis fremstillet som sørgende. Dette peger også mod overgangen fra Mythos til Logos, og mod tabet af den skuende bevidsthed og den hellige visdom. Ifølge Powell var de sidste tre indviede de hellige trekonger, som kom til Jesusbarnets fødsel.

Vor tid spejler den ægyptiske tid: vi er lige så langt fra år 0, tidspunktet for mysteriet på Golgatha, som Hermes Trismegistos var

- indstifteren af den ægyptiske religion og de ægyptiske mysterier. I vor tid er Osiris og Isis blevet til mysterierne om Kristus og Sophia. Samtidig med Kristi genkomst begynder en ny tid for Sophia. Vor tid repræsenterer en voldsom omvæltning for menneskeheden. Forløsningen af jorden, gennem Kristus, begynder nu. Kristus stiger stadig dybere ned i jorden, end han gjorde efter korsfæstelsen. Det er derfor Sophias opgave at overtage Kristi arbejde for os i det enogtyvende århundrede. Fra begyndelsen af vort årtusind begynder Sophia at virke ovenfra. Sophia som himmeldronning, som kosmisk gralsdronning, som skabende fantasikraft: trin for trin stiger hun ned, og hun bringer sine skatte med. Det er det væsentligste for de nye Isis-Sophia mysterier. Kristus åbner vejen til jordens indre, Sophia bærer de store mysterier ned fra himmelen.

Sophia skal gå ind i og transformere kristendommen, siger Powell. Hun skal bygge bro mellem øst og vest, på økumenisk vis, og mellem det mandlige og det kvindelige. Vi skal nu henvende os til Sophia, lige som vi har henvendt os til Kristus. Gennem Sophias varme og Kristi lys vil vi ikke længere opleve os selv som hjemløse vandrere. En ny forbindelse kan knyttes mellem det, som tidligere har været adskilt.

Vor tid

Ifølge Powell kan kristendommens fulde helhed ikke åbenbare sig, før den kvindelige del er integreret. I Vesten er det nu vores opgave at virkelig gøre dette.

”Dette var også Rudolph Steiners anliggende. Steiner sagde kun lidt om Sophia, men implicit åbenbarede han Sophia gennem sin verdensudviklingsforståelse. I foredraget ”Isis – den nye Sophia” får man fornemmelse for, hvor langt Steiner kunne gå med sin Sophia-

forståelse. Tiden var ikke moden til, at han kunne tale åbent om Sophia som en kvindelig strømning, men han viste hen til det. Ifølge Steiner står vi foran et vendepunkt. Siden Golgatha-mysteriet har vi haft Kristuskraften i os, men vi mangler Sophia-visdommen. Kristuskraften kan udfolde sig, når vi får Sophia-visdommen. I Rusland har der allerede længe levet en forståelse for Sophia, og der har været forsøg på at integrere Sophia i kristendommen. Vladimir Solovjov, som var samtidig med Steiner, var en af de første som forstod vor tids hemmelighed – at den opstandne Kristus peger hen imod Sophia. Dette hævder også andre fremstående sophiologer, Florenskij og Bulgakov. Kristendommen står over for sin afslutning, hvis ikke Sophia-visdommen tages op.”

Den menneskelige bevidsthed har i over tusind år være adskilt fra den kosmiske visdom. Tiden er nu inde til at forbinde sig med denne igen. Vor tid er klar til en ny forbindelse, på ny at forbinde viden (gnosis), spirituelle erfaringer (mystik) og rituelle handlinger (magi). Sophia som visdom er universel. Jeg ser aspekter ved Sophia i alle de store spirituelle traditioner. Og med en sådan bevidsthed kan man forbinde sig med enhver, der befinder sig på en spirituel vej, hvad enten det er en buddhist eller hindu, indianer eller kristen. Der hvor der virkelig findes sandhed og spirituel visdom, dér findes der også et aspekt af Sophia.